

- 2) відсутність ефективної діючої нормативно-правової бази в сфері внутрішньо-фірмового фінансового планування;
- 3) обмеженість фінансових можливостей для здійснення фінансових розробок в галузі планування на підприємствах;
- 4) недовіра керівників підприємств до методів та прийомів фінансового планування [8, с. 74].

Література

1. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємства: навч. посіб. / Р. А. Слав'юк. – К.: ЦУЛ, 2002. – 323 с.
2. Гриньова В. М. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 275 с.
3. Павлова Л. Н. Финансы предприятий. Учебник для вузов / Л. Н. Павлова. – М.: Финансы: ЮНИТИ, 1998. – 461 с.
4. Гринолл Э. Финансы и финансовое планирование для руководителей среднего звена: Пер. с англ. / Э. Гринолл. – М.: Финпресс, 1998. – 96 с.
5. Ковалева А. М. Финансы фирмы: учебник / А. М. Ковалева, М. Г. Лапуста, Л. Г. Скамай. – М.: ИНФРАМ, 2000. – 336 с.
6. Марцин В. С. Економічне регулювання ефективності господарської діяльності: Моногр. / В. С. Марцин; Нац. банк України, Львів. банк. ін-т. – Львів, 2005. – 491 с.
7. Партий Г. О. Фінанси підприємства: навч. посіб. / Г. О. Партий, А. Г. Загородній. – Л.: ЛБІ НБУ, 2003. – 132 с.
8. Васюренко О. Ціна кредитних ресурсів як ключова складова системи управління кредитним ризиком / О. Васюренко, В. Подчесова // Банківська справа. – 2008. – №1 – С. 30.

УДК 658.1:336.012.23

ЧУБАРЬ О. Г.

к.е.н., доцент

МІНКОВИЧ В. Т.

ст. викладач

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РИНОК FINTESH В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕШКОДИ РОЗВИТКУ

FinTech (фінтех) (від англ. «financial technology») означає застосування сучасних інноваційних технологій у фінансовому та банківському секторах; є основою для впровадження інновацій у світовій банківській системі, оскільки пропонує більш ефективні рішення у багатьох сферах послуг, зокрема: міжнародні платежі та грошові перекази,

кредитування, управління капіталом, валютні операції, страхування, тощо [1]. Тобто, це саме ті технології, які покращують та оптимізують фінансові послуги в сучасному світі.

До фінтех себе відносять як численні технологічні стартапи, так і великі фінансові організації, які намагаються удосконалити та модернізувати надання фінансових послуг. Як зазначає Ребекка Мена [2], своїм народженням і становленням фінтех зобов'язаний фінансовій кризі і пов'язаному з нею підриву довіри до традиційних фінансових інституцій. В умовах суспільного невдоволення банківською системою популярність фінансових інновацій зростала. Так звані «цифрові аборигени» вважали за краще користуватися зрозумілими і доступними мобільними додатками, чого не можна було сказати про банківські послуги. На цьому сприятливому тлі виникли фінтех-провайдери зі свіжими і недорогими послугами, які відмінно працювали на платформі мобільних додатків. За великим рахунком, фінтех – це прозорі технології, яким можна довіряти. Такі компанії викликають довіру, пропонуючи технологічні сервіси з простим інтерфейсом.

Як і в цілому світі, в Україні активний розвиток фінтех-напрямку почався після банківської кризи 2008-2009 рр. Поштовхом для розвитку фінансових технологій стали мобільний інтернет, поширення смартфонів і незадоволеність населення банківськими послугами. А в результаті кризи 2014-2015 рр. цей напрям тільки активізувався та залучив нові інвестиції. Проте й тепер український фінтех знаходиться тільки на початковому етапі свого становлення. Донедавна найбільш вдалим прикладом фінтех на теренах нашої країни був нині державний ПриватБанк. Його технологічні послуги випереджали не лише український ринок, але і європейський [3]. Станом на початок 2018 р. за різними підрахунками в Україні функціонують від 80 до 100 фінтех-провайдерів з різним ступенем зрілості. Не всі з них наразі публічні, адже деякі займаються проектами в сфері блокчейна і криптовалют, а цей напрямок ще не має державного регулювання. За даними [4] з посиланням на LTP MEDICI, станом на кінець 2017 р. у світі налічувалась 7891 компанія, що працює в цій сфері. За сферами діяльності частки фінтех-стартапів цих учасників ринку розподілені так (табл. 1).

Як свідчать наведені дані, платежі, інвестиційні платформи та кредитування найбільше цікавлять ринок у світовому масштабі. В Україні також домінують ці напрями, а крім того, ще розвиток технологій та інфраструктури. Унікальність українських стартапів з фінтеху в тому, що вони дуже швидко вчаться заробляти. Так, на Заході венчурні гроші створюють капіталізацію на мільярди доларів, хоча проект ще не приносить прибутку. Україна в цьому питанні на голову вище, тому що 85% вже продають і заробляють гроші [5]. Вітчизняні фінтех-компанії заробляють по різному – стягують комісійні платежі за реалізовані товари, послуги, роботи та транзакції, вводять щомісячні підписки, заробляють на вартості ліцензій

та супроводі клієнтів.

Таблиця 1

**Сфери діяльності (види фінансових послуг) FinTech- компаній у світі та в Україні
станом на кінець 2017 – поч. 2018рр., частка у %***

№	Сфера діяльності (світ/Україна)	Частка, % світ	Частка, % Україна
1	Безпека даних	4,2	-
2	Грошові перекази	2,3	31,6
3	Стартапи допоміжного сервісу (регтех)	1,9	1,75
4	Управління приватним капіталом / Управління фінансами	4,8	5,3
5	Платежі	19,1	-
6	Платформи онлайн-фінансування	4,2	-
7	Необанки / Діджитал та необанки	0,4	5,3
8	Штучний інтелект	3,1	-
9	В2В-фінтех стартапи	4,4	-
10	Банківські технології / Технології та інфраструктура	2,5	19,3
11	Блокчейн	5,0	3,4
12	Криптовалюти	5,7	1,75
13	Технології страхування (іншуртех)	6,7	5,3
14	Інвестиційні платформи	11,2	-
15	Кредитування	10,7	14,0
16	Маркет-плейси	-	7,0
17	Мобільні гаманці	-	5,3

Джерело: [3; 4]

Серйозно привертати увагу гравців фінансового сектору України фінтех почав тільки у 2017 р. після проведення низки заходів та форумів, що були присвячені цій темі. Очікується, що більше зусиль та підтримки для розвитку сектору відбудеться саме у 2018 р. Адже на даний час розвиток фінтех активно підтримується низкою різноманітних ініціатив та заходів НБУ (затверджено Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 (в тому числі й цифрової стратегії України до 2020); заплановано запуск універсальних цифрових ідентифікаторів Bank ID та Mobile ID; перехід на цифровий документообіг, дозвіл на використання цифрового підпису) [6], які, безумовно, вплинуть на зазначену галузь. Урядова концепція розвитку цифрової економіки передбачає наявність ширококутового інтернету на всій території України, а зона вільної торгівлі з ЄС заохочує лібералізацію постачання послуг у будь-яку державу Євросоюзу. Отже, для вітчизняних фінтех-компаній відкриваються нові можливості. Вони зможуть надавати послуги європейським споживачам напряму або співпрацювати з європейськими партнерами, наприклад, на умовах аутсорсингу.

Згідно з результатами дослідження, проведеного Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору» та інноваційним парком UNIT. City [6] прогнозоване зростання вітчизняного ринку в 4 рази є цілком реальним. Цей ринок підштовхує електронна комерція та територіальна специфіка самої держави (від центру країни до будь-якої провінції – приблизно 500 км, що сильно впливає на екосистему самої e-commerce).

Проте, перед вітчизняною фінтех-індустрією стоять серйозні виклики, основними з яких самі учасники ринку визначають наступні: законодавчі та регуляторні обмеження; висока ризикованість операцій; повільність традиційного банківського сектора, не готового до інновацій; відсутність відкритих API в банківській системі; відсутність електронної ідентифікації; обмежений доступ до капіталу. Більшість вважає основною проблемою саме фінансування. Адже в Україні 45% фінтех-компаній для фінансування операційної діяльності використовують власний капітал; 49% компаній мають фінансування зовнішніх інвесторів або шукають його. Потреба ж в інвестиціях українського фінтех-сектору оцінюється самими гравцями ринку в \$40-75 млн [6]. Так, на думку представника FinTech Cluster in Ukraine Тараса Волобуєва [7], головною є проблема відсутності венчурних інвестицій та інвестицій в цілому, а також орієнтація вітчизняних фінтех-провайдерів саме на внутрішній ринок. Через те, що в Україні фінтех – це не тільки стартапи, а й зрілі та сформовані бізнеси – проекти, які вони прагнуть розвивати, не знаходять достатнього фінансування.

Література

1. Руденко О. Ринок фінансових технологій [Електронний ресурс] / О. Руденко, С. Даців. – Режим доступу: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/rinok-finansovih-tehnologiy-.html>.
2. Мена Р. Фінтех. Путеводитель по новейшим финансовым технологиям. [Електронний ресурс] / Р. Мена. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/finance/fin260.html>.
3. Андронік В. Фінтех в Україні: що це таке і як він робить життя українців комфортніше? [Електронний ресурс] / В. Андронік. – Режим доступу: <https://ukr.segodayna.ua/economics/finance/finteh-v-ukraine-hto-eto-i-kak-on-delaet-zhizn-ukraincev-komfortney-1117884.html>.
4. Паперник С. FinTech в Україні: чому потрібно розвивати ринок фінансових технологій? [Електронний ресурс] / С. Паперник. – Режим доступу: <http://evris.law/uk/statija-fintech-v-ukraini-chomu-potribno-rozvivati-rinok-finansovih-tehnologij/>.
5. Некрасов В. День коли народився український ФінТех: на чому заробляють українські фінтех компанії [Електронний ресурс] / В. Некрасов. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/02/26/634424/>.
6. Звіт «Фінтех в Україні: тенденції, огляд ринку та каталог» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/sadovnychi/ss-88959908>.
7. Пальчевский И. Фінтех пристраивается к банкам [Електронний ресурс] / И. Пальчевский. – Режим доступу: <https://finclub.net/analytics/fintekh-pristraivaetsya-k-bankam.html>.

ЩЕРБИНА А. А.

перший заступник директора,
Комунальне підприємство "Головний інформаційно-обчислювальний центр,
Київська міська державна адміністрація

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ МЕХАНІЗМИ ОПЕРАЦІЙ З ЖИТЛОМ НЕЕФЕКТИВНИХ ВЛАСНИКІВ

Неефективні власники – мешканці і власники квартир у будинках, утримувати, експлуатувати і ремонтувати які вони фінансово не спроможні [1].

Очевидно, що об'єкти житлової нерухомості неефективних власників мають ще чималу вартість порівняно як з необхідними витратами на утримання, інвестиціями на ремонт, так і з поточними фінансовими потребами господарів. Виникає питання, яким чином використати вартість наявної нерухомості для формування нових фінансових джерел та механізмів реновації об'єктів, а також для можливого отримання громадянами-власниками грошових коштів, необхідних для задоволення поточних потреб, зокрема сплати за комунальні послуги.

Аналіз зарубіжного досвіду показує, що існує кілька таких інструментів, на жаль, мало відомих фахівцям, відсутніх в українських нормативних документах та фінансовій практиці. Поміркуємо щодо можливостей застосування цих механізмів у наших умовах [2].

У власності наших громадян знаходиться майже 1 млрд кв. м житла. Якщо умовно прийняти ринкову вартість 1 кв. м середнього помешкання 5 тис. грн, то вся нерухомість оцінюватиметься у 5 трлн грн. Тоді на одне домогосподарство при середній площі квартири 57 кв. м припадатиме 285 тис. грн вартості нерухомості. На нашу думку, при визначенні доходів громадян та при наданні субсидій треба враховувати і наявну нерухомість. Нелогічно надавати грошову допомогу за кошти платників податків певним власникам нерухомості на поточні комунальні платежі, допускати руйнування багатоквартирних будинків унаслідок нібито браку коштів господарів на капітальні ремонти, зокрема у випадку, коли права власності переходитимуть до спадкоємців.

Натомість, для мобілізації коштів на необхідний капітальний ремонт може бути використаний такий фінансовий інструмент, як *розподілена іпотека (Shared Appreciation Mortgage)*. Тут для власника існує можливість трансформації частини (або всієї) вартості його нерухомості в інвестиції у ремонт та модернізацію будинку. При цьому потенційні «позичальники» зберігають право займати відремонтоване приміщення довічно, очевидно, якщо це дозволяє достатня вартість їхнього майна. У кожному випадку має проводитись конкретний розрахунок, який врахує також вік власника-позичальника, тенденції на ринку нерухомості тощо. Кредитором може виступати банк, інші інвестиційні та фінансові компанії, орієнтовані на ефективне набуття прав власності на майно у перспективі.